

Η Διεύρυνση της ΕΕ και η Ελλάδα

Οι 10 χώρες, που αναμένεται να γίνουν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης το Μάιο του 2004, αυξάνουν το συνολικό πληθυσμό της ΕΕ κατά 20 % στο επίπεδο των 460 εκατ. κατοίκων. Από τις υπό-ένταξη χώρες, η μεγαλύτερη σε έκταση και πληθυσμό είναι η Πολωνία, που πλησιάζει τα 40 εκατ. κατοίκους. Από τις υπόλοιπες χώρες, η Τσεχία και η Ουγγαρία έχουν πληθυσμό λίγο μικρότερο από την Ελλάδα, ενώ οι υπόλοιπες 7 είναι σημαντικά μικρότερες.

Η αύξηση της συνολικής οικονομικής ισχύος της ΕΕ δεν είναι αντίστοιχου μεγέθους με την αύξηση του πληθυσμού. Οι υπό-ένταξη χώρες προσθέτουν μόνο ένα 5% στο συνολικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της ΕΕ, αφού με εξαίρεση την Κύπρο είναι φτωχότερες από τις περισσότερες σημερινές χώρες της ΕΕ-15.

Τα τελευταία χρόνια οι υπό-ένταξη χώρες παρουσιάζουν ικανοποιητικούς ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης της τάξης του 4%, ενώ σήμερα έχουν πληθωρισμό σχετικά χαμηλό, της τάξης του 3%. Συνεχίζουν, όμως, να έχουν πολλά εγγενή διαρθρωτικά προβλήματα, των οποίων οι συνέπειες εμφανίζονται στα μακροοικονομικά μεγέθη: Το 2002, σε 4 από τις 10 χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Πολωνίας, η ανεργία είναι υψηλότερη του 13,5%, σε 4 χώρες το δημοσιονομικό έλλειμμα υπερβαίνει το 4,4% του ΑΕΠ, ενώ σε 5 χώρες το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών υπερβαίνει το 6% του ΑΕΠ.

Η ένταξη στην ΕΕ θα εντείνει τον ανταγωνισμό στην εγχώρια αγορά των χωρών αυτών, που στη συνέχεια αναμένεται να οδηγήσει σε μια πιο αποτελεσματική κατανομή των συντελεστών παραγωγής. Επιπρόσθετα, η πτώση στον επενδυτικό κίνδυνο

λόγω ένταξης στην ΕΕ και το φτηνό εργατικό κόστος αναμένεται να αυξήσουν την εισροή ξένων επενδυτικών κεφαλαίων. Συγχρόνως, οι εισροές πόρων από την ΕΕ θα επιταχύνουν την αναδιοργάνωση της γεωργίας, αλλά και τις επενδύσεις σε υποδομές ώστε οι χώρες αυτές να μπορέσουν να συνεχίσουν μια σταθερή πορεία σύγκλισης με τις χώρες της ΕΕ-15. Η σύγκλιση, βεβαίως, δεν είναι δεδομένη για όλες τις χώρες. Εξαρτάται από την αξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής που θα ακολουθηθεί και την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων.

Ορισμένοι αναλυτές βλέπουν τη διεύρυνση ως ένα αρνητικό οικονομικό γεγονός, τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα, για την Ελλάδα. Πράγματι, οι πόροι που σήμερα εισρέουν στη χώρα μας θα μειωθούν ως ποσοστό του ΑΕΠ. Η μείωση είναι αποτέλεσμα όχι μόνον της αύξησης του βιοτικού μας επιπέδου, αφού ορισμένες ελληνικές περιφέρειες ξεπερνούν το 75% του κοινοτικού μέσου όρου που δεν επιτρέπει περαιτέρω κοινοτικές ενισχύσεις, αλλά και της ανακατανομής πόρων υπέρ των φτωχότερων υπό-ένταξη χωρών. Το μέγεθος της απώλειας πόρων λόγω της ένταξης των 10 χωρών εκτιμάται ότι δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλο, ούτε σημαντικός παράγοντας της αναπτυξιακής μας πορείας. Η Ελλάδα μετά το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης θα έχει χτίσει τις υποδομές που επιτρέπουν πλέον μια αυτοτροφοδοτούμενη ανάπτυξη.

Η επίδραση της διεύρυνσης είναι πολύ πιο ευρεία από την εικόνα που δίνει μια απλή λογιστική εισροής κοινοτικών πόρων. Η Ελλάδα αποκτά σημαντικά οικονομικά οφέλη από τη μείωση των δασμών στις υπό-ένταξη χώρες, από την τήρηση των κανόνων ελεύθερου ανταγωνισμού στο εσωτερικό των χωρών αυτών, αλλά και από την αναμενόμενη γρηγορότερη ανάπτυξή τους και την επέκταση του εμπορίου. Τα οφέλη αυτά είναι διαρκή, σε αντίθεση

με το κόστος της μείωσης των κοινοτικών εισροών, που αφορά μια μεταβατική περίοδο και μόνον. Οι Έλληνες επιχειρηματίες θα μπορούν να επενδύουν με μικρότερο επιχειρηματικό και συναλλαγματικό κίνδυνο ή να εξάγουν με ευνοϊκότερους όρους. Και καθώς το βιοτικό επίπεδο των χωρών αυτών αυξάνεται, αναμένεται να ωφεληθεί σημαντικά και ο ελληνικός τουρισμός.

Η διεύρυνση, βεβαίως, δεν σταματά στις σημερινές 10 χώρες. Σύντομα αναμένεται να ενταχθούν στην ΕΕ η Βουλγαρία και η Ρουμανία, ενώ οι υπόλοιπες χώρες των Βαλκανίων, ανάλογα με την ταχύτητα της προετοιμασίας τους, κάποια στιγμή και αυτές θα ενταχθούν στην Ένωση. Η ένταξη των βαλκανικών χωρών διευκολύνει ακόμα περισσότερο την ελληνική παρουσία στις χώρες αυτές, ενώ ενοποιεί την Ελλάδα με την ΕΕ και γεωγραφικά. Η Ελλάδα γίνεται κέντρο των Βαλκανίων και πόλος προσέλκυσης εταιρειών και επενδυτών για όλα τα Βαλκάνια.

Πολιτικά, η Ελλάδα γίνεται ισχυρότερη με τη διεύρυνση. Αποκτά μεγαλύτερη διαπραγματευτική δύναμη μέσα στην Ευρώπη των 25 χωρών αφού ανήκει στο 1/3 των μεγαλύτερων χωρών πληθυσμιακά, ενώ έχει την Κύπρο ως φυσικό σύμμαχο σε πολλές κοινοτικές αποφάσεις. Ο περιφερειακός της ρόλος στα Βαλκάνια ενδυναμώνεται, ενώ η προοπτική της μελλοντικής εισόδου και της Τουρκίας στην ΕΕ θεμελιώνει την πολιτική σταθερότητα στην ευρύτερη περιοχή, που αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην αδιάλειπτη οικονομική μας προόδο.